

19. februar 2018

Redegørelse om sagen Landsbyen Sølund

Landsbyen Sølund ved Skanderborg er et dag- og døgntilbud med godt 200 voksne udviklingshæmmede beboere.

I 2017 er der aflagt 7 tilsynsbesøg på Sølund. Tilsynsdatoerne ses nedenfor.

17. august 2017
23. august 2017
6. september 2017
8. september 2017
18. september 2017
21. september 2017
12. oktober 2017

Omfanget af tilsynsbesøg er normalt for et tilbud af Sølunds størrelse. Dog er det sidste besøg 12. oktober 2017 et opfølgingsbesøg i forbindelse med, at Sølund, i efteråret 2017, indsender flere redegørelser til Socialtilsyn Midt omkring aflåsning af boligrum, badeværelser, køkkener, yderdøre m.m., samt anvendelse af plader foran døre.

Oplysningerne om aflåsning af døre fremgår dels af interview med ledelse og medarbejdere på Sølund og dels af pårørende, som er frustrerede over de låste døre og andre restriktioner.

Desuden er der opsat låger foran flere beboeres boliger, således at beboerne kun kan opholde sig i - men ikke komme ud boligen. Disse låger ses også inde i enkelte boligens opholdsrum og anvendes angiveligt, når personalet mener, at beboeren kun kan opholde sig i en afgrænset del af sin bolig. Eksempelvis beskriver Sølunds personale om en beboer med risiko for delir:

"I perioder benyttes lågen både aften og nat og borgeren er ikke under fast opsyn. Det har jeg ikke personale til. Om natten har jeg slet ikke personale til denne opgave, da jeg også har X borger, som er bag låge"

Pågældende borger opholder sig derved i perioder i sit soveværelse uden adgang til andre rum, med mindre personalet åbner lågen. Tilsynskonsulenterne konstaterer ved selvsyn, at lågen er i brug på tilsynsbesøg 12. oktober 2017. Det konstateres også i den forbindelse, at døren fra soveværelse til badeværelse er låst. Afdelingslederen kan ikke redegøre

for, hvorfor beboeren ikke må bruge sit badeværelse, når han er lukket inde i soveværelset.

Desuden omhandler redegørelserne en række forhold omkring "gruppeløsninger" af pædagogiske udfordringer, således at enkelte beboeres problemer bliver normen for alle på en afdeling. Eksempelvis lukker personalet for vandet til boligerne i en hel boenhed, selv om det kun er en enkelt beboer i enheden, som har et uhensigtsmæssigt forhold til vand. Et andet eksempel er aflåsning af køkkenet for alle beboere, fordi en enkelt beboer tager termokanderne. I en af redegørelserne, som er svar på en række spørgsmål til Sølunds kendskab til magtanvendelsesbestemmelserne, orienterer Sølund om, at de har besluttet at udskifte Ruko-låse med et vridersystem i en boenheds terrassedøre.

Tilsynsbesøgene afdækker desuden en lang række andre forhold omkring magtanvendelse, pædagogik m.m. Desuden opholder en enkelt beboer sig i en bolig, som ikke er godkendt til beboelse og heller ikke godkendt som bolig af socialtilsynet. Boligen ligger i en kælder og består blandt andet af et gennemgangsrum til bygningens depot- og teknikrum.

Tilsynsrapporten sendes i høring 27. november 2017 og samtidig indkaldes Sølund til dialogmøde 5. december 2017. Udkast til tilsynsrapport giver et billede af et ganske betydeligt omfang af problemstillinger. Høringsfristen fastsættes til 11. december 2017.

Sølunds ledelse giver en uddybende redegørelse til tilsynet på dialogmødet 5. december 2017, og ledelsen forholder sig her generelt meget skeptisk til beboernes ret til selvbestemmelse og socialtilsynets krav til overholdelse af regler for magtanvendelse og frihedsberøvelse.

På dialogmødet oplyser Sølund også, at de nu er i gang med at udskifte Rukolåse med vridersystem i en bestemt boenhed. Dette er foranlediget af, at socialtilsynet, på et af tilsynsbesøgene, har opfordret personalet til at udlevere nøgler til de beboere, som ville kunne håndtere udgang gennem terrassedør på hensigtsmæssig facon.

På anmodning fra Sølund forlænges fristen for at indsende høringssvar til 18. december 2017.

Landsbyen Sølund indsender et omfangsrigt høringssvar 18. december 2017, inklusiv forslag til konkrete handlinger.

24. januar 2018 sender Socialtilsyn Midt agterskrivelse til Landsbyen Sølund, hvor Socialtilsyn Midt varsler følgende fire påbud:

- 1) Tilbuddets ledelse og medarbejdere skal gennemføre kompetenceudvikling i reglerne for magtanvendelse**
- 2) Tilbuddet skal redegøre for, hvordan kompetenceudviklingen vil blive implementeret i praksis**
- 3) Tilbuddet skal redegøre for, hvordan de vil sikre, at borgeres selvbestemmelsesret bliver overholdt**
- 4) Tilbuddet skal dokumentere, at alle borgere bor i boliger, der er godkendt til beboelse og godkendt af socialtilsynet**

Socialtilsyn Midt inviterer samtidig Sølunds ledelse til et dialogmøde 1. februar 2018, hvor agterskrivelse og rapport kan drøftes yderligere.

Socialtilsyn Midt tilretter rapport efter gennemgang af indsendte bilag og kommentarer og afslutter rapporten den 25. januar 2018. Herefter kan rapportens temaer læses på Tilbudsportalen.

1. februar 2018 holdes dialogmøde med Landsbyen Sølund og ledelsesrepræsentant fra Skanderborg Kommune. Rapport og agterskrivelse uddybes og drøftes.

7. februar 2018 sender Landsbyen Sølund et høringssvar til agterskrivelsen.

8. februar 2018 beder Socialtilsyn Midt om landsbylederens uddybende kommentar til et afsnit i Sølunds høringssvar til agterskrivelse, se bilag 1.

12. februar 2018 svarer landsbylederen, se bilag 2.

12. februar 2018 fremsendes endelig afgørelse om skærpet tilsyn på Sølund. På baggrund af indsendt høringssvar og redegørelser + dialogmøde, kan socialtilsynet frafalde to påbud. Herefter fremgår følgende to påbud af endelig afgørelse:

1. Tilbuddets ledelse og medarbejdere skal gennemføre kompetenceudvikling i reglerne for magtanvendelse

2. Tilbuddet skal dokumentere, at alle borgere bor i boliger, der er godkendt til beboelse og godkendt af socialtilsynet

Frist for opfyldelse af påbud 1 og 2 er henholdsvis 12. maj 2018 og 1. april 2018.

Socialtilsyn Midt indleder opfølgning på påbuddene umiddelbart efter udstedelse og har i øvrigt fortsat dialog med Landsbyen Sølund om en række forhold, herunder nye oplysninger om opsatte låger m.m.

Redegørelse udarbejdet den 21. februar 2018

[Bilag 1 til redegørelsen]

Kære Lone

Socialtilsynet kvitterer hermed for modtagelsen af jeres hørings svar.

Inden socialtilsynet træffer endelig afgørelse i sagen, vil vi gerne anmode om en uddybning i forhold til påbud 3. I hørings svaret på side 7 skriver I følgende:

”På dialogmødet udtrykte Landsbyen Sølund også en oplevelse af, at socialtilsynet har et særligt individ rettighedsfokus i tilsynets problematisering af, at tiltag over for individer og individers adfærd ikke må få rammesættende indvirkning på medbeboere. Dette individ fokus synes ikke foreneligt med de pragmatiske løsninger, der indimellem skal til, for at flere individer kan bo sammen – ofte på begrænset plads. En meget dogmatisk efterlevelse af individrettigheder, kan i sidste ende blive underminerende for drift af botilbud til borgere med særlige udfordringer, som samtidig bygger på fællesskaber med ligesindede og imødekommelse af sociale behov og imødegåelse af ensomhedsproblematikker”.

Socialtilsynet vurderer, at ovenstående afsnit skaber uklarhed om, hvorvidt Landsbyen Sølund reelt har til hensigt at sikre borgernes selvbestemmelsesret, eller om hensynet til driften, fællesskabet, økonomiske rammer og pragmatiske løsninger vejer tungest og dermed berettiger at selvbestemmelsesretten tilsidesættes. Socialtilsynet vil gerne have jeres vurdering af dette.

Herudover vil Socialtilsynet gerne anmode om følgende oplysninger vedrørende de fire borgere, hvor I har behov for at regulere adgangen til vand, fordi der er tale om ukontrollerbart sundheds- /livstruende væskeindtag:

- 1) Borgers navn/bo-enhed
- 2) Hvilken foranstaltning er der tale om?
- 3) I hvilket tidsrum anvendes foranstaltningen?
- 4) Hvad er formålet?
- 5) Har der været forsøgt med andre mindre indgribende metoder?
- 6) Hvordan (hvis muligt) arbejdes der pædagogisk for at undgå foranstaltningen?
- 7) Hvordan sikres det, at borger altid har adgang til vand og drikke?
- 8) Foreligger der tilladelse eller andet fra kommunen (medsend kopi)
- 9) Foreligger der lægefaglig vurdering i forhold til nødvendigheden af foranstaltningen (medsend kopi)
- 10) Andet relevant (fx at borger er blebruger og aldrig bruger toilettet)

Socialtilsynet vil gerne have jeres stillingtagen til dette senest mandag d. 12.2.2018.

Herefter vil der blive truffet endelig afgørelse.

Med venlig hilsen

Ulla B. Andersen

Tilsynschef

Socialtilsyn Midt

Mobil: 20 15 21 14

Mail: ua@silkeborg.dk

Papirfabrikken 38, 8600 Silkeborg

www.tilsynmidt.dk

Vi gør en forskel for de mest udsatte borgere i Danmark!

Vi arbejder for, at der er trygge, sociale tilbud

Vi sikrer faglighed og kvalitet på sociale tilbud

[Bilag 2 til redegørelsen]

Fra: Lone Bahnsen Rodt

Sendt: 12. februar 2018 11:51

Til: 'sikkerpost.socialtilsynmidt@silkeborg.dk' <sikkerpost.socialtilsynmidt@silkeborg.dk>

Cc: Elin Daugaard <Elin.Daugaard@skanderborg.dk>; Carsten Johnsen

<Carsten.Johnsen@skanderborg.dk>; Anne-Marie Kruse <Anne-Marie.Kruse@skanderborg.dk>; Lars-

Peter Mølgaard Frandsen <Lars-Peter.Molgaard.Frandsen@skanderborg.dk>; Lis Kaastrup

<Lis.Kaastrup@skanderborg.dk>; Annette Frederiksen <annette.frederiksen@skanderborg.dk>; Jette

lund Lorenzen <jette.lund.lorenzen@skanderborg.dk>; Lone Bahnsen Rodt

<Lone.Bahnsen.Rodt@skanderborg.dk>

Emne: Uddybning vedr. hørings svar på påtænkt skærpet tilsyn og påbud

Att. Ulla Bitsch Andersen

Hermed vedlagt begrundelser for iværksættelse af foranstaltninger, der begrænser den enkelte beboers selvbestemmelsesret (lukning af vandtilførsel) hos i alt 5 beboere.

I tidligere hørings svar på påtænkt skærpet tilsyn og påbud, er der formuleret, at der udover re-vurdering af foranstaltninger omkring lukning af vand over for 4 beboere, tillige var 2 beboere, hvor praksis var/er at lukke for bruseren på grund af tvangspræget adfærd i forhold til bad/leg med vand. Den ene af disse (beboer i BE 14), er der fundet en anden løsning, som ikke indbefatter indgriben i selvbestemmelsesretten, hvorfor der ikke længere er en lukningsinstallation i brug.

I forhold til at imødekomme socialtilsynets behov for at få klarhed over, om Landsbyen Sølund med nedenstående valgte formulering:

"På dialogmødet udtrykte Landsbyen Sølund også en oplevelse af, at socialtilsynet har et særligt individ rettighedsfokus i tilsynets problematisering af, at tiltag over for individer og individers adfærd ikke må få rammesættende indvirkning på medbeboere. Dette individ fokus synes ikke foreneligt med de pragmatiske løsninger, der indimellem skal til, for at flere individer kan bo sammen – ofte på begrænset plads. En meget dogmatisk efterlevelse af individrettigheder, kan i sidste ende blive underminerende for drift af botilbud til

borgere med særlige udfordringer, som samtidig bygger på fællesskaber med ligesindede og imødekommelse af sociale behov og imødegåelse af ensomhedsproblematikker”.

dermed mener sig berettiget til, at “tilsidesætte den enkeltes selvbestemmelsesret af hensyn til driften, fællesskabet, økonomiske rammer og pragmatiske løsninger”, **er det nu ganske tydeligt og helt klart for os, at dette ikke er en fortsat vej at gå**. Hensigten med ovenstående formulering var netop at vise dette. Men også problematisere, at når der ikke kan udvises pragmatisme, som forudsætning for at mennesker generelt – og i særdeleshed i vores tilfælde, hvor det gælder mennesker med svære adfærdsmæssige udfordringer - kan bo og eksistere sammen (og i vid udstrækning have gavn af det), vil der være opgaver, vi som udfører med en grundlæggende pædagogisk tilgang til fællesskabet, som livsdueligt fundament, ikke vil kunne varetage fremover, alene fordi vi vil skulle afsondre/afskærme *individer* fra fællesskabet.

Store dele af Landsbyen Sølund er og har været baseret på at rumme mennesker i meningsgivende fællesskaber, trods deres særlige (udfordrende) og individuelle behov. Myndighed/køberkommuner vil med socialtilsynets forventning/krav til os om til hver en tid, at efterleve den enkeltes selvbestemmelsesret, i yderste konsekvens blive mødt med et modkrav om at etablere/købe regulære fysiske enkeltmandsforanstaltninger (boliger for sig selv) med dertilhørende selvstændige personaleressourcer. Vel vidende, at denne løsning og dette perspektiv for Landsbyen Sølunds reelle mulighed for at efterleve ovenstående til hver en tid, ikke vurderes realistisk og gennemførbart fra den ene dag til den anden, skriver vi derfor også således i vores hørings svar:

“Landsbyen Sølund ser sig således ikke i stand til at imødekomme tilsynets formulerede mål om sikring af, at tiltag over for individer eller disses adfærd ikke får rammesættende indvirkning på øvrige i alle fremtidige henseender. Vi vil fremadrettet arbejde med en skriftlig tydeliggørelse af hvad og hvilke tiltag der er foretaget i forhold til den enkelte, før der skrives til et rammesættende tiltag, som evt. kan berøre medbeboere (eksempel herpå i bilag B)”.

Vi ser hermed frem til at modtage socialtilsynets endelige afgørelse.

Med venlig hilsen

SLU **Bahnsen Rodt**
er af Landsbyen Sølund
ØND † 8200 • 2934 5920

- liv i fællesskab one.bahnsen.rodt@skanderborg.dk

Landsbyen Sølund

Administrationen • Dyrehaven 10 • 8660 Skanderborg

www.solund.dk